

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (46)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 9 від 18 квітня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(46) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 170с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ «Зберігаючи традиції крізь віки».....	5
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, Вінниця влітку 1943 року.	8

ДОСЛІДЖЕННЯ З ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БЕЛЯЄВ ПАВЛО, New Zealand English as a distinct first-language variety of the English language.....	15
KYLYVNYK VICTORIA, KOLIESNIKOVA IVANNA, Numeral and its peculiarities in modern English.....	18
КУШНІР АЛІНА, КОСА ЄЛИЗАВЕТА, Cockney dialect in the formation of the image and identity Adele.	23
КУШНІР АЛІНА, КРИВЕНКО ЮЛІЯ, The Scottish English accent in the film «BRAVE HEART».....	29
КУШНІР АЛІНА, СЛЮСАР МАРИНА, The role of word stress in the English language.....	32
КУШНІР АЛІНА, ПІДВИСОЦЬКА ХРИСТИНА, The importance of English as a global language.....	36
LEBED YULIA, KYLYVNYK VICTORIA, TURCHYN TETIANA, Integrated lesson of the language-literary course and its functions.	39
КУШНІР АЛІНА, ТИМОШЕНКО ВАДИМ, The main factors of influence on Canadian English formation.	43
КИЛИВНИК ВІКТОРІЯ, ВАРИЧ АННА, Аналіз синонімічних рядів прикметників, що позначають людські якості героїв роману Дж.Остін «Гордість та упередження». Стилiстична функція таких прикметників.	47
ЗІНЧЕНКО СНІЖАНА, Вербалізація концепту HOME/HOUSE в романі «Гордість і упередження» Джейн Остін.....	50
МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ПАНЧЕНКО МИРОСЛАВА, Відображення сучасних реалій у лексичному складі англійської мови.	51
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, СОЛДАТОВА ВІКТОРІЯ, Топоніми війни: дерусифікація українських географічних назв.	55

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КОРНІЄЦЬ ЛІЛІЯ, Казкотерапія як метод розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	59
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ДЗЮБА ТЕТЯНА, Теоретичні аспекти й сучасні підходи до формування лексичної компетентності учнів на уроках української мови.....	62
МАЗУР ТЕРЕЗА, Сучасні підходи до формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів.	65
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, МУКОСЄЄВА АЛЬОНА, Етапи формування іншомовної лексичної компетентності.	71
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ВАСИЛЕНКО ЮЛІЯ, Активна пошукова діяльність у процесі виконання творчих завдань під час вивчення ліричних творів на уроках української мови як запорука ефективного розвитку мовлення та мислення здобувачів початкової освіти.	76
СОРОЧАН АЛІНА, ГЛУХЕНЬКА ВІКТОРІЯ, Можливості використання штучного інтелекту на уроках зарубіжної літератури.	81
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, ПОЛІЩУК ІННА, Web-квести як засіб підвищення мотивації учнів в умовах дистанційного навчання.	86

СОРОЧАН АЛІНА, ІЛЬЧЕНКО АНЖЕЛА, Читання як стратегія: досвід філологічного факультету КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».	91
---	-----------

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ, МОРОЗ ДАРИНА, Виховні можливості фольклору у моральному вихованні учнів початкових класів.	99
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ПШЕНИЧУК НАТАЛІЯ, Естетичне виховання дітей засобами образотворчої діяльності.	103
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЗОВСЬКА СОФІЯ, Шляхи розвитку фантазії та мислення здобувачів початкової освіти на уроках української мови.	106
ТОКАР ЛЮБОВ, КОЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Українська народна іграшка як засіб сучасного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	110
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, Особливості музичного заняття з основ музичного інструменту у ВНЗ.	112
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, КОЗАКЕВИЧ АНАСТАСІЯ, З досвіду впровадження «Методичних рекомендацій щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах освіти України».	117
ТОКАР ЛЮБОВ, ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, Засоби казки як закономірності морального виховання дітей раннього та передшкільного віку.	120
ФЕДОРЧУК СВІТЛАНА, Громадянське виховання засобами музики як важливий компонент сучасної системи освіти в Україні.	124
МЕЛЬНИК ГАЛИНА, ЦВИК СОФІЯ, Творча діяльність дошкільників як засіб формування музичних здібностей.	128
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ГУМЕНЮК ІРИНА, Сензитивні періоди розвитку дитини та їх вплив на всебічний розвиток дитини. Проблематика раннього білінгвізму.	132
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ХИЖУК НАТАЛІЯ, Вплив сімейного середовища на розвиток дитини.	140
ЧОРНА НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ЛЕСЯ, Розвиток образного мислення школярів засобами сприймання та інтерпретації музичних творів.	145

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БАБІЙ АЛЛА, Активізація креативних якостей здобувачів освіти у процесі вивчення літератури (на прикладі аналізу роману І. Багряного «Тигролови»).	150
ВАСИЛЕВИЧ ІННА, Стилїстика дієслівної метафори в поезії Олександра Олеся.	154
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, Особливості різних видів рецензій як провідного жанру сучасної літературної критики.	157
МОВЧАН ЛАРИСА, ГОРДІЄНКО ВІТАЛІЙ, Культуро-специфічна лексика та художній текст.	161

РЕЗУЛЬТАТИ IV-ГО РЕГІОНАЛЬНОГО КОНКУРСУ ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ «Podilia Thinks Global»	165
--	------------

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	171
---	------------

ВІННИЦЯ ВЛІТКУ 1943 РОКУ

УДК 94(477.44-21)''1943''

ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО,

кандидат педагогічних наук, доцент

МАРТИНЮК ВІКТОР,

БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР,

викладачі факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

У недалекому минулому Вінниця - зелене і затишне місто, яке потонуло у фруктових садах з чудовим парком, розташованим у центрі міста. Річка Південний Буг охоплює місто з трьох сторін, місто трагічних подій в період колективізації і масовою смертністю, стало відоме далеко за межами завдяки подіям, які відбулися влітку 1943 року.

Метою нашої роботи є спогади про трагічні події більше як 80-річної давності, котрі були вчинені каральними органами Народного комісаріату внутрішніх справ (НКВС) впродовж тридцятих років, особливо 1937-1938 р. р.

У статті використані матеріали осіб, котрі безпосередньо були свідками розкопок проведених влітку 1943 року у місті Вінниці.

Михайло Селешко народився у 1901 році у селі Витівці Івано-Франківської області. У 1920 році вступив до новоствореної Української військової організації (УВО) на чолі з полковником Євгеном Коновацьким, а після розколу ОУН залишився вірним проводу Андрія Мельника. У 1943 році був включений як перекладач до комісії що працювала у Вінниці на розкопках жертв сталінських репресій. У 1944 році ув'язнений німцями як член ОУН. 1948 році у Канаді являвся секретарем Української стрілецької громади, був членом союзу міжнародних журналістів.

Іван Мелінін, навчався у Юрєвському університеті (нині Тарту, Естонія), пізніше приїхав до Криму. В кінці 1943 року приїхав до Вінниці, де був проректором медичного університету. Взяв участь у розкопках поховань жертв НКВС. Ним написані праці : «Масаовые убийства НКВС (Винница)» опубліковані у 2012 р.

Юрій Луценко народився 1924 року в с. Комарівці Літинського повіту. В травні 1941 року закінчив школу. Під час німецької окупації в 1942 р. вступив до Київського медичного інституту. Став членом осередку Народно-трудового союзу (НТС), а згодом виділеної з нього «Народно-революційної партії» (НРП). У 1942 р. таємно виїхав до Вінниці де мав тісні контакти з радянським підпіллям. Наприкінці 1943 року виїхав у Західну Україну, а у 1944 р. у групі членів НРП доставлений на Брянщину. Схоплений радянськими спецслужбами та доправлений до Ворожнечої тюрми. Засуджений на 20 років, відбув покарання у Воркуті. 3 літа 1953 року ув'язнений у Вінниці в спецкорпусі НКВС міської тюрми, наступного року повернутий до таборів. Звільнений у 1956 р., мешкав у росії, писав спогади про трагічні сторінки свого життя, про окупацію, розкопки у Вінниці 1943 р., перебування у Вінницькій тюрмі в 1953-54 р. р.

Іван Хмельницький (справжнє ім'я - Костянтин Коспірук) народився в 1914 р. у с. Лопатинці (нині Жмеринського району). Після закінчення середньої школи працював у радянській газеті «Більшовицька правда», потім у обласній конторі Держбасту. В 1937 році заарештований за сфабрикованим звинуваченням і засуджений на 5 років, у 1941 році звільнений. Після нападу Німеччини на Радянський Союз призваний до армії та направлений до штрафбату копати протитанкові рови біля Києва. Потрапив у німецький полон. Навесні 1943 року дістався до Вінниці, де став свідком розкопок масових поховань 1937-1938 р. р. Пізніше описав жахливі реалії перебування в таборі та розкопки поховань у Вінниці в 1943 р.

Тетяна Редько. На Вінничині німці формували руськую освободительную армію (РОА) газ. 33 канал №14 (169), 27 березня 2024 року. Нами використана інформація свідків тих жахливих подій, які відбувались в тридцяті роки.

По Хмельницькому шосе на відстані півтора кілометра від міста в глибині знаходилась ділянка дороги насадженими в ній деревами і посипаним земляним валом. До вступу у Вінницю високий дощаний паркан скривав від сторонніх осіб все те, що знаходилося у середині цього саду.

Мешканці цієї місцевості здогадувалися про існування якоїсь таємниці пов'язані з цим садом. По другу сторону шосе, навпроти ділянки невеличкого цегляного приміщення в часи радянської влади розташовувався постійний черговий пост міліції, в якому часто змінювались міліціонери. Вони чітко спостерігали за усіма тими хто близько наближався до будівлі. Зацікавленість до цього саду посилювалася з наявністю тут великої кількості міліціонерів і особливою увагою до нього НКВС. Офіційно був запущений слух що там знаходиться тир, звідки лунали постріли, а не рідно вночі було чути гуркіт моторів, що визивало напруженість у мешканців цієї місцевості. Про будівлю, що знаходилася по вулиці Підлісній більш широко писала дружина Ю. Хмельницького. Вона розповіла що: «біля Літинського шляху НКВС огорожило парканом старий грушовий сад. Одного разу коли вона поверталась увечері з Літина і бачила як з вантажних авто вкритим брезентом звернули зі шляху до тієї огорожі і раптом я відчуваю як волосся піднімається на мої голові від невидимого жаху. Ліхтарі задньої машини освітлювали скривлену мертву руку, що звисала за борта. Мені видалось що це твоя рука. Я заспокоїлась лише тоді, коли отримала коротеньку звістку з Сибіру. Не раз в гарячу пору влітку я проходила цим шляхом і чула як вітерець доносив з-за таємничої огорожі різкий трупний сморід, а навколо ходив черговий НКВС у синьо- червоному кашкеті. Незабаром розповіли і чоловіки сусіди про те що у 1937-1938 році поширювалися чутки немов там на Підлісній вулиці будується якась таємнича споруда і туди щодня привозили машинами цемент, хлорне вапно, торф, сіль начебто будівельні матеріали, а вночі перевозили якісь таємничі вантажі».

Хмельницький писав, що ми, кілька українців, оглянули терен саду, що мав понад 60 западених ям чотирикутної форми 4x4 м. Порадившись ми прийшли до висновку, що це було спільним кладовищем, де ховали тіла замордованих НКВС в 1937-1938 роках. Про це повідомили в міську управу.

Найбільша і найстрашніша в області установа Народний комісаріат внутрішніх справ займала цілу вулицю що носила ім'я колишнього керівника надзвичайної комісії Фелікса Держинського (тепер вулиця Театральна). Вона розбудовувалась впродовж 1929-1933 років, тут виросли п'ятиповерхові будинки, в яких розташовувалася організація, пов'язана з масовим терором, на яку покладена страшна місія нанесення чергового удару по біологічній основі українського народу. У Вінниці почалися відомі розкопки жертв НКВС про які знає вся Україна.

На початку 1937 року сам Сталін висловився: «що 25 % всього населення СРСР є ворогами радянської влади і наше завдання розкрити ці наміри». З цього все і розпочалося. По всіх районах області прокотилась хвиля шалених арештів і ув'язнень. У цей період усі офіцери царської армії, багато урядовців, більшість священників, військовики, що були в українській армії, члени культурно-освітнього товариства «Просвіта» були заарештовані і розстріляні.

Внаслідок хижацько-грабіжницького ставлення до селян завдяки колективізації, а головне завдяки свідомому плану у Вінницькій області, як і в інших областях України, у 1932-1933 роках настав страшний голод.

Сотні тисяч тон хліба відібрано у селян, лежало на державних складах і елеваторах. Хліб і цукор вивозилися за кордон для підриву капіталістичних держав, для зросту безробіття серед закордонних робітників і таким чином, провокування серед них штучно незадоволення.

Починаються хвилі нечуваних арештів. Десятки тисяч людей заарештовують і вони зникають у таборах Вінниці і інших далеких поселеннях. Заарештовували не тільки противників більшовицького режиму, але й тих, хто співчував незадоволеним. Люди вмирали від голоду, на засланнях, або в пивницях, по цвинтарях.

Взимку 1942-43 років німецьке командування, що знаходилося у Вінниці довідалось від місцевого населення, що в одному з передмість знаходився більшовицький засекречений об'єкт, що був відгороджений від міста високим парканом і навколо нього постійно стояли пости НКВС і що там більшовики закопували застрілених ними людей. Про справу повідомлено в Берлін і там вирішили створити Комісію і розпочати розкопки жертв сталінського режиму.

Начальником судово-медичної комісії було призначено професора медицини доктора Шредера, серед працівників комісії були: професор медицини з Краснодару, доктор Малінін, доктор Дорошенко, судові лікарі усі з Вінниці. Комісія розпочала роботу 15 червня 1943 року. Кримінально-поліцейську комісію очолив начальник німецької поліції безпеки доктор Кальтенбрунер, керівником комісії призначено кримінального радника Кляса. Комісія почала дослідження 28 червня 1943 року.

Юридичну комісію організувано Міністерством східних справ і Міністерство справедливості, її керівником став сенатпрезидент Ціглер.

Це були три постійні діючі комісії, крім того було багато різних інших. Приїздили до Вінниці різні політики, судово-медичні експерти, духовні особи різних обрядів, різні делегації, журналісти багатьох держав.

Перше обстеження проведене місцевою комісією з професором Севостьяновим цієї ділянки засвідчило небачену картину великої кількості братських могил в яких нараховувались більше сорока. Вони були покриті дерном і заросло травою і дещо заглиблені від поверхності. Цікаво і повчально для багатьох не віривших в справжню релігію більшовиків про світову революцію. Саме те що на цьому кладовищі була виділена нова комуністична ділянка на якій не було надмогильних хрестів, а виключно п'ятизіркові або простіobelіски.

У центральному парку і відпочинку було виявлено 14 великих могил які були розкинуті без будь-якого плану, скупченні на одній відкритій площині для маскуванню цих поховань поставили дитячі ігрові качелі.

На старому міському кладовищі знаходився анатомічний корпус медичного інституту, тут знаходилася православна церква. По вказівках мешканців міста тут було розкрито багато великих могил з захороненими там групами розстріляних, вони були скупчені на одній ділянці по три в ряд і тягнулись одна за другою. Піщаний ґрунт просів на них і ті поглиблення були легкими пізнавальними ознаками для розкопок, їх нараховувались 42.

Анатомічно-судове дослідження проводилось міською комісією і ще до проїзду німецької судової медичної експертної комісії на чолі з професором Шредером, і ще до офіційного дозволу німецьких лікарів до проведення цих розкопок. Як показали перші обстеження, розстріл арештованих проводився шляхом розстрілу у потилицю, єдиним улюбленим способом НКВС і членів надзвичайної комісії. Стан трупів і їх розкладання дав можливість становити факт тривалого перебування захоронених трупів в межах 5-6 років а деяких і більше.

В період масової ліквідації потенційних ворогів, тобто 1937-1938 років НКВС не мав змоги планомірно ховати сліди своїх злочинів, перед ним стояло важке завдання поголовного терору і масової ліквідації уявних ворогів серед свого трудового населення, що з точки зору не дозволяли собі самі жорстокі деспоти. Масові арешти закінчувалися масовою ліквідацією арештованих. Ліквідованих було стільки і в такий короткий термін, що не вистачило часу для палачів підготувати могили в більш скритих і віддалених місцях.

З 679 трупів з установленими прізвищами і професіями знайдених в одній із ям, тільки 183 відносяться до інтелігентних професій, серед яких значний процент склали конторські службовці. Цей факт підтверджує, що не робітнича селянська влада була шкідливою для сталінської верхівки, ворогом став сам народ.

Після отримання з Берліна дозволу на розкопки після прибуття німецької медичної експертної комісії впродовж всього літа до вересня у Вінниці було розкрито усі могили в яких виявлено 9432 трупів, з яких було 169 жіночих. У міському саду по вулиці Підлісній було виявлено 5644 трупи (з яких жіночих 53), на старому міському кладовищі 2405 (з них жіночі 85). У міському парку 1383 (із них жіночих 31). В одній лише Вінниці у тюрмах знаходилося біля 18 тисяч осіб, з них хто не був розстріляний багато заслані у сибірські концтабори.

Для прискорення розкриття могил міська комісія направила у Вінницю комісію на чолі з професором Шредером, з цього часу робота прискорилаь, комісія боялась, що розкопки не будуть закінчені у зв'язку з наступом Червоної армії. На щастя із затягування військових дій розкопки були закінчені. Це була велика сталінська чистка у Вінницькій області в період «єжовщини». Багато осіб знаходилось у тюрмах, хто не був розстріляний був висланий в концтабори далеко на північ.

На місці розкопок знаходилося багато людей, всюди страшний сморід, на площі між деревами лікарі оглядають викопані із землі трупи, їх сотні, вони розкладені на траві, між ними ходять люди, які оглядають трупи, а жінки звертають увагу на одяг. Площа вкрита ямами землею, біля ям повсюди валяється багато одягу, сорочок, піджаків, кожухів, штанів, чобіт, черевиків, білизни, і інших речей, особливо пильно розглядають ці речі жінки. Часто по одязі можна впізнати своїх близьких, що пропали безвісті. Одяг в якому НКВС стріляли людей добре зберігся, в ньому шукали документи інші речі.

Після першого дня роботи до комісії почало звертатися багато людей, йшлося про встановлення всіх фактів, які мали відношення до НКВС.

Термін «Ворог народу» мав за комуністичної влади своє специфічне значення - коли комусь хтось не подобався, на нього робиться донос до НКВС, мовляв що він ворог народу і справа була готова. І людина зникла. Хоча йому ніхто не міг доказати що він є ворогом народу. Але НКВС тримала факти, що хто був раз підозрілий, то він вже є ворогом народу. До такої людини вранці приїздили НКВС і робили в приміщенні обшук, забирали всі документи і людину везли в районний і далі в обласний центри НКВС, а там садили в тюрму. Коли хтось з близьких пробував розвідати, що сталося з арештованим НКВС, як правило, нічого не казали і коли що й казали то це зводилось до того що арештований виявився ворогом народу. У нього приймали передачу білизну і харчі, а взамін видавали брудний одяг, якщо передачі не приймали, то це значило що арештованого засуджено на заслання на 10 або 20 років без права переписуватися з рідними. У 1943 році стало відомо, що для багатьох тисяч так званих ворогів народу все заслання закінчувалися у Вінницькій тюрмі і до тодішнього керівництва України Григорія Петровського і до Молотова і до Сталіна, Центрального Комітету партії центральної прокуратури, але все те залишилось без наслідків.

Ходили чутки що всіх кого було застрелено не дуже жодних людей але вони їх ліквідовують в іншому місті поза містом німці вели дуже організовано і таємно і Хто знав де вони це роблять.

Комісія по дослідях натрапила на такий випадок - у тюрмі за німців сидів районний агроном Дашин. Більшовики вислали його на заслання на Далекий Схід і як «Ворога народу» перевели його на річку Колиму копи далеко від заселеного людьми світу. Дашин працював там декілька років разом з ним іще 7000 в'язнів. Після закінчення запланованих робіт постало питання що робити з такою кількістю в'язнів, засобів транспорту не було, дороги погані, або зовсім відсутні переводити людей на інші місця це важка праця, всі повинні йти пішки Але для цього потрібно було багато охорони а далше всіх Їх потрібно харчувати НКВС вирішило це питання дуже просто всіх загнати на одну велику скалу замінувати її і висадити в повітря. Всі люди загинули не відразу мало хто врятував своє життя.

У 1937–1938 роках в період масової ліквідації потенційних ворогів сталії диктатури НК ВС був не взмозі планово знищити і повністю замаскувати сліди своїх злочинів.

За завданням Сталіна і розпорядженням Єжова які в ті часи деспотично владувала над країною перед НКВС постало завдання поголовного терору і масової ліквідації уявних ворогів серед свого населення, що зі зрозумілої логіки не дозволив би собі самий жорстокий деспот, який вважав що 90% населення є ворогами народу для яких існує НКВС. Масові арешти закінчувалися масовою ліквідацією арештованих у вигляді виселки на десятирічні терміни без права переписок, що означало розстріл в жорстких умовах каторги, або у вигляді негайного знищення. Ліквідованих було дуже багато і в короткий термін їх не було можливості закопувати у закритих місцях, особливо транспортувати до місця розстрілу таку кількість людей, а потім вивозити гори трупів. Тому НКВС використав свої заміський сад для захоронення.

Після отримання дозволу на продовження розкопок і після прибуття німецької медичної експертної комісії 15 червня 1943 року впродовж всього літа до початку вересня була розкрита велика кількість могил. Загалом виявили 9432 трупи (з них 169 жіночих), у заміському саду по вулиці Підлісній було виявлено 5644 трупи з них, (53 жіночих), міському кладовищі в 2405 (з них 85 жіночих), міському парку культури 1383 (з них 31 жіночий).

Як писала журналістка Тетяна Редько, першим таємним наказом вже визволених від німців Вінницької і Хмельницької областей від фашистської окупації 20 березня 1944 року був наказ комісара Поділля Рапопорта про негайний розшук і розстріл усіх хто впізнав своїх рідних знайдених у масових могилах Центрального парку у Вінниці у яких знаходились біля 10000 політичних жертв і кажуть, що їх там було більше 2000. Розстрілювали їх не німецькі фашисти, а до війни наші НКВС. А для маскування на могилах поставили кафешки з морозивом та облаштувати кімнати сміху.

Вінницька тюрма біля будинку НКВС вміщувала менше 1000 в'язнів у камерах, які розраховані на двох осіб. У 1937 році в них розміщувалось по 20-22 заарештованих. У багатьох камерах люди могли лише стояти. У великій міській в'язниці, яка була розрахована на 1000 арестантів знаходилося більше трьох тисяч осіб.

У тоталітарній державі якою був Радянський союз існував свій план терору організований більшовицькою владою. Була своя п'ятирічка, свої стахановці, які виконували свої криваві норми, офіційно отримуючи додаткові кошти за кожну страту, але жодного слова про масовий розстріл не потрапило в пресу, за винятком так званих показових процесів (вбивство Кірова, справа Тухачевського, Каменева і інших). Але як би старанно не ховали НКВС свої злочини вони не змогли їх заховати назавжди. Ці могили розкривалася і відкривалася жахлива діяльність меча диктатури пролетаріату, який рубав

голови своєму народу. Багато тисяч свідків самі приходили влітку 1943 року і засвідчували численним представниками кореспондентів, науковцям нейтральних держав про злочини більшовицької влади у 30-х роках.

В Україні було багато мільйон агентів НКВС платних і мільйони безкоштовних. Майже всі вони працювали не за своєї волі. Попавши раз в руки НКВС людина стає залежною від неї. Жорсткі методи роблять з неї що завгодно: заслання або агента НКВС арештованого або заарештованого шантажує, залякує, підкупляє не тільки знайомих йому осіб а й своїх друзів, родичів і близьких. Це створює атмосферу недовіри вбиваючи у ній все людське.

По Вінниці ходили чутки, що всіх розстріляних людей вбивали не більшовики, а Німці які також не дуже щадили людей, але вони на відміну від більшовиків ліквідовували в інших місцях поза містом і часто в кількох місцях, вони проводили розстріл таємно, лише дехто знав де вони це роблять. Пізніше стало відомо, що німці за час свого перебування в Вінниці і її околицях мали ліквідувати біля 40 тисяч людей різних національностей і де їх позакопували, ніхто не знав.

Одночасно з приїздом німецької комісії у Вінницю більшовики повели провели спеціальну підпільну пропаганду, що ці трупи які їх викопують не є жертвами НКВС, а тих українців що відмовилися їхати на працю до Німеччини, за те їх німці постріляли, але розкопи і документи і вигляд трупів 1937-1938 років, а деякі гроби були пізніше 39-40 років.

Інформація яка робилась з дозволу німців по радіо про знайдених братських могил у місті Вінниці розбудила віддалені міста і села області і звідки впродовж всього літа приїздили уповноважені представники різних міських управ, церковні общини, переконувались у тому що відбувалося. Населення усієї окупованої місцевості було дуже схвильоване і не дивлячись на те, що Червона армія уже підходила до Вінниці була занадто збуджена. Уся інформація друкувалась у місцевій українській пресі. Німці були особливо зацікавлені у своїй пропаганді інформували про ці розкопки у німецьких газетах і в пресі окупованих країн. Завдяки цим публікаціям із різних частин Європи приїжджали комісії журналістів, лікарів, священиків, вони розглядали трупи, робили знімки, особливо багато прибуло православних священиків з різних сусідніх сіл і міст, вони брали участь у загальних панахидах за убієнними. Мешканці оточували братські могили великими групами, плакали проклинаючи убивць. Усі хто молився ставали на коліна при співу «Вічна пам'ять» у всіх було єдине питання: «За що?». Ні один документ не довів і не дасть відповіді на пред'явлення їм звинувачення.

Московська Пропаганда поширювала всі нові вигадані версії про розкопки, щоб скинули вину на німців. Одні казали, що в гробах, які розкопували самі німці поховали 40 000 євреїв, що їх розстріляно у Вінниці і околицях. Другі твердили, що це трупи тих українців із Західної України, які в 1941 році домагалися самостійної України за що їх німці розстріляли. Інші казали, що це трупи радянських воєнних полонених, яких німці масово ліквідовували, наступні стверджували, що у Вінниці розстріляна вся Україна.

Ніхто в світі такого не бачив таких похоронів. Вперше в історії людства ховали покійників у такій великій кількості. Це перше жахливе і підступно організоване радянською владою вбивство людей. Не можна описати горя і тих сліз, що пролилися на вінницькій землі.

Над могилою виступив з проповіддю вінницький єпископ преосвященний Григорій: «Хто любив правду, хто почитав Хреста, потрапив у ями цього страшного саду». На суху глину котилися рясні сльози тисячі мирних людей. На могили кладуть вінки з багатьох міст України: Херсона, Полтави, Харкова, Кам'янця, з сіл Вінниччини, Одещини, Чернігівщини Сводоболубимому українству яке загинуло в боротьбі проти колгоспного рабства. Похорони продовжувались близько трьох місяців. Майже вся Правобережна

Україна знаходилась у глибокій жалобі. Понад 7 000 осіб було поховано, але це лише третина, бо віднайшлися нові місця на кладовищі у парку культуру і старому польському цвинтарі, на городах НКВС. Вінницький обласний керівник Соколінський невдало вибрав місце для катівень, в інших містах їх ховали більш «Грамотно».

На усій земній кулі немає жодного уряду, який би посмів навіть подумати скоїти злочини, подібні до злочинів звироднілого, антинародного, московсько-більшовицького уряду.

Опіція культурних народів усього світу коли не хоче загибелі цивілізації XX-XXI століття мусить вимагати для злочинців що заховались у Кремлі, нового Нюрбенгу.

Єпископ Любенський і Миргородський Сильвестр в газеті «Вінницькі вісті» від 9 вересня 1943 р.прибувши до Вінниці помолитися на могилах закатованих в катівнях «Вінницького НКВД», а сьогодні відвідав страшні розкопки могил. Жахлива ця картина.

Лист до редакції.

Знає наш поряд різні епохи – навалу татарську, наїзди литовські, пацифікацію польську, але перевершила все «нечувана армія, партії й уряду», як любити називати більшовицькі писаки прояву комуністичного садизму на практиці.

Справді нечуване розкривається перед нашими очима. Леденіє розум, ніби пройнятий страшним морозом. Думка стигне і перестає працювати. До яких звірячих форм садизму дійшли люди, позбавлені ласки Духа святого...і жертвою цього садизму впали наші брати безвинно.

Численний одяг, порозвішуваний біля їх розкопаних могил вказує нам, що хазяї їхні були люди скромні і небагаті-селяни і інтелігенти.

Присутній на розкопках голова міста пояснює, що вже поховано тут 5609 трупів і передбачується, що в нерозкопаних могилах лежить їх і ще більше.

Побувши в Ташкенті і Алма-Аті і відчувши на собі більшовицький гніт в різних його проявах і формах, тепер тільки впевнюються, що видимі сьогодні наслідки більшовицького терору перевищують усе, що могло припустити найбільша фантазія людська.

13-14 червня 1943 року Вінницю відвідало Міжнародна комісія судової медицини європейських країн.

Члени комісії:

1. Доктор Зоенен, Бельгія.
2. Доктор Михайлов, Болгарія.
3. Доктор Песонен, Фінляндія.
4. Доктор Дювуар, Франція.
5. Доктор Кацаніча, Італія.
6. Доктор Юрак, Хорватія.
7. Доктор Тер Портен, Голандія.
8. Доктор Біркле, Румунія.
9. Доктор Геквіст, Швеція.
10. Доктор Кішек, Словачія.
11. Доктор Ореош , Мадярщина.

*Стаття надійшла до редакції
18 лютого 2024р.*